

Efits i fokus: St. Jacobs eftis på Drumsö

Besök: 8.3.2011.

Text och bild: Benedicte Venemyr Fidje, praktikant på Sydkusten, studerar på Svenska social- och kommunalhögskolan, hemma från Kragerö, Norge.

I början av mars besökte jag St. Jacobs eftis på Drumsö i Helsingfors. Där fick jag en inblick i hur en vanlig dag på eftis ser ut, men som Lotta Liljeström framhäver "inga dagar är lika", men i det stora och hela är ramarna ändå de samma. Jag anlände till St. Jacobs eftis vid halv ett-tiden, och fick möjlighet att tala med eftisledarna och iaktta förberedelserna innan barnen kom. Eftiset håller öppet från det att barnen slutar skolan till kl 17.00. På plats var Lotta Liljeström, Christina Lökström och Leo Niemi, annars brukar också Sanna Heikura vara här, men i dag var hon på semester.

Eftisledarna Leo, Lotta och Christina

Leo, Lotta och Christina jobbar alla deltid, mellan 28-30 timmar i veckan, medan Sanna Heikura är anställd på heltid. Lotta är studerande och slutför inom kort sin barn- och familjledareutbildning, medan Leo studerat vuxen- och allmän pedagogik. I likhet med Christina, tidigare fysioterapeut, har också Lotta haft andra yrken förut, men den mångsidiga

Dagens samlingsstund hålls när barnen kommer från skolan.

vardagen och glädjen man får från barnen har gjort de här tre mångsysslarna till eftisledare. De upplever att deras arbete uppskattas av både barn, föräldrar och förman, vilket lett till ett bra samarbete sinsemellan. Förmannen är lyhörd för de anställdas önskemål och behov och ser till att arbetsförhållanden är goda.

Då jag kom var Lotta, Christina och Leo i full gång med att förbereda mellanmålet. Dagens mellanmål var spenatplättar med sylt och knäckebröd med skinka, sedan blev det frukt till efterrätt. Mellanmålen serveras enligt en tre veckors plan. I likhet med de andra mellanmålen delar spenatplättar åsikterna, men överlag brukar spenatplättar, gröt och flingor ge positiva reaktioner. Bröd och frukt i någon form ingår alltid i mellanmålet, som eftisledarna fixar själv. Bland barnen verkar favoriterna vara klara, flickorna är nästan enstämmiga om flingor, medan pojkarna tyckte om den gången de fick pannkaka. Frukt och/eller grönsaksdipp kan heller inte gå fel enligt ettorna.

St. Jacobs är ett eftis för förstaklassister, hit kommer som mest 37 barn, vanligen kommer hit 30-33 ettor dagligen. Då eftiset verkar utanför skolans utrymme, brukar eftisledarna möta barnen vid Drumsö lågstadieskola när de slutar skolan kl. 13.00. Både nuvarande och tidigare eftisbarn, tvåorna, är glada att se eftisledarna, som genast bemöts med kramar och vänliga leenden. Efter uppropet följer en kort promenad tillbaka till församlingens lokaler.

Under mellanmålet är det lästund, i dag fick vi veta hur det gick med *Jätten Julina och människobarnen*.

På plats på eftiset hänger barnen upp sina kläder, hämtar med sig en Kalle Anka-tidning och väntar på sin plats tills alla blivit tysta och samlingsstunden kan börja ungefär 13.30. Medan information för dagen ges av Leo och Lotta, ställer Christina fram mellanmålet. Bordsbönen bes under samlingsstunden, innan barnen släpps in i små omgångar, så att kön aldrig hinner bli hemskt lång. Om det råkar vara någon som har födelsedag, uppmärksammas denna under mellanmålet med sång.

St. Jacobs eftis är för tillfället det ända svenska eftis-alternativet för ettorna på Drumsö. Lotta framhäver att trots att eftiset tillhör Johannes församling, framförs de kristna budskapen genom allmänna uppfattningar om människans värde, t.ex. den gyllne regeln, bordsbön, fredagsandakt och firande av kristna högtider, utan att någon skall känna dem som påträngande.

Oliver, Mathias, Arthur, Daniel och Konrad i soffrummet bakom kyrkan som ett öppet hus, där föräldrarna kan komma när det passar dem, t.ex. efter jobbet. Som tillägg till diverse tilltugg står grillning på menyn. Barnen uppskattar programmet som ordnas för dem, där ibland mete.

Under mellanmålet läser Leo högt från "Jätten Julina och människobarnen", och det är tydligt att barnen tycker om lässtunden. Barnen har lite olika uppfattningar om vilken bok som är bäst, Jätten Julina är någras favoriter, men Harry Potter, som läses under en skild lässtund senare på dagen, är också omtyckt. Det roligaste med just denna bok, Jätten Julina, är att man lär sig jätte-språket, för medan jag inte förstår de konstiga orden som emellanåt dyker upp i berättelsen, finns det inte en enda frågande min bland barnen.

Frivillighet och egna val är verksamhetens kärna, innanför rimlighetens gränser så klart. Efter mellanmålet kan man välja var man vill leka. Premien åt det bordet som var tystast under mellanmålet är att de får välja först. De kan välja mellan soffrummet, tysta rummet, tamburen, pysselrummet, orgelkorridoren, matsalen och dockrummet. Eftisbarnen har stora utrymmen att

röra sig i, eftersom eftiset också får använda dagklubbens utrymmen. I och med att det är tisdag är många av barnen på väg till klubbar, antingen kör eller dans. Innan de far i väg dit, är

Adventstiden uppmärksammas, men eftiset har undvikt aktiviteter nära julen, som kräver mycket tid och insats från barn och förälder, eftersom det finns tillräckligt med program inom familjen. I stället bjuds föräldrarna in till avkopplande julglögg tidigt i december för att inte tillföra stress till en trevlig familjehögtid. Den stora festen hålls i stället på våren, mera som en avslutningsfest. Denna ordnas på lekplatsen

Lotta H, India, Oliver och Juni hade tid att rita lite före de for i väg till kören

Joel, Stella och Kristian visar upp vad de har ritat och lagat

de flesta i pysselrummet och ritar. Oberoende om klubb står på programmet är ritning en populär aktivitet, också matsalen används som kreativ studio.

Hanna, Matilda och Jenny tycker alla om djur, även om stora hundar i bland kan bli lite skrämmande

Det att barnen får leka fritt så länge det fungerar utan att det blir stökigt eller krångel, kommer till uttryck via kreativa anpassningar av kända lekar. Några pojkar stationerar sig i orgelkorridoren med klubbor gjorda av lacy för att spela innebandy inomhus. Att innebandy spelas varje torsdag i församlingens gymnastiksal räcker inte,

den stora favoriten vill de spela oftare. I dockrummet hittade jag tre flickor som, inte överraskande, lekte med dockor, tills jag kom, sen blev lekandet på hälft, ersätt av samtal om djur, eftis, skola och kommande födelsedagar.

Att alla var inställda på att berätta om sitt eftis blev ännu en gång bekräftat i tysta rummet, här var först och främst avslappning på programmet före klubben skulle börja vid 15-tiden. För några pojkar föll dagens val på soffrummet, då de ville fortsätta med samma lek som dagen innan. Överlag var det tydligt att alla aktiviteter var omtyckta, även om ritning och övrigt pysslade nog tog hem segern! Fredagar är också populära, då får alla ta med en leksak hemifrån som de får visa upp och leka med senare på dagen. Lekarna på eftis kan inte bli tråkiga, de byts ju varje vecka!

Daniel, närmast, f.v. Lars, Rufus, Frank och Einar har vidareutvecklad innebandy

När klockan närmar sig 15.30 är det dags att gå ut. Oftast brukar de gå ut tidigare, och protesterna är så gott som frånvarande. Att komma ut är efterlängtat för då kan man springa runt mellan träden och bli jagad av monster-Leo. Så småningom börjar också föräldrarna komma för att hämta barnen. Vilken tid barnen blir hämtade avgör också eftis-avgiftens storlek. Oberoende av antal dagar är avgiften 80 euro per månad om barnet avhämtas före kl. 16, sker hämtningen mellan 16 och 17 är avgiften 100 euro.

Eftisledarna har främst kontakt med föräldrarna i samband med att de hämtar barnen, men telefonlinjerna är alltid öppna, påpekar Christina. Alla instämmer att arbetet uppskattas av föräldrarna och att samarbetet fungerar bra, informationsflödet går båda vägarna. Även om eftiset inte är närvarande när barnen skrivs in i skolan, delas det ut ett informationsblad åt föräldrarna. Vid ett informationstillfälle närmare skolstart är eftisledarna på plats för att besvara eventuella frågor.

Tanken om att verksamheten alltid kan vidareutvecklas och förbättras är stark. Lotta har tagit med sig bra idéer från Kyrkans rådplägningsdagar, till exempel tänker eftisledarna utreda möjligheterna för fadderbarnverksamhet på eftis. Det viktiga i sammanhanget är möjligheten för ettorna att leva sig in i helt okända livssituationer, genom att berätta om sin egen och jämföra med fadderbarnets. De får inte bara upplevelsen av att hjälpa andra för en liten summa, de får också fundera över självklara saker, t.ex. hur snö skall förklaras för människor som aldrig hört om eller sett snö.

Shania, Lotta O, Sofie, Fanny och Lina har hittad vägen till tysta rummet

Tack så mycket för att jag fick besöka ert fina eftis! 😊